

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v říjnu 2017 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v říjnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu**¹⁾.

Průzkum se týkal 943 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 465 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 288 podniků obchodu a 643 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** zhodnotili podnikatelé svou současnou celkovou **ekonomickou situaci** v porovnání s minulým měsícem lépe. 34,2 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 62,9 % jako uspokojivou a 2,9 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 63 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 3,2 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku a opravy a instalace strojů a zařízení. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 33,8 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

V porovnání s minulým měsícem se hodnocení současné **celkové i zahraniční poptávky** téměř nezměnilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 85,9 % tržeb, respondenti s 6,2 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti se 7,9 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů s 84 % tržeb, jako nízká u respondentů s 9 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů se 7 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 83 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 9,3% tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 7,7 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů s 81,9 % tržeb, u 9,3 % za nízkou a u 8,8 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků se 16,4 % tržeb, poklesla u 11,7 % podniků a u podniků se 71,9 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů s 18,7 % tržeb, snížení se týkalo podniků s 5,6 % a neměnnost podniků s 75,7 % tržeb.

Stav **zásob hotových výrobků** v průmyslových podnicích se v říjnu téměř nezměnil. Stav zásob hotových výrobků považovali v období průzkumu respondenti s 90,9 % tržeb za normální v sezóně. Podniky s 5,5 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky se 3,6 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 91,4 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 84,4 %. Podniky, jejichž tržby představují 33,6 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 32,1 % tržeb. **Využití výrobních kapacit** ve zpracovatelském průmyslu se v říjnu v mezičtvrtletním srovnání mírně zvýšilo a dosáhlo 84,7 %. Podnikatelé odhadují **zajištění práce zakázkami** na 8 měsíců, což je stejně jako v předchozím čtvrtletí.

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 96 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků se 3,7 % tržeb a zhoršila se u 0,3 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 2,3 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů s 1,9 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 90,1 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 90,6 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání vývoje **ekonomické situace** průmyslových podniků pro období příštích **tří i šesti měsíců** jsou oproti září vyšší. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky s 13,3 % a zhoršení respondenti se 2,2 % tržeb, beze změny 84,5 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situace zlepší u 15,1 % respondentů, u 2,5 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků s 82,4 % tržeb.

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 17,1 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 6,3 % a respondenti představující 76,6 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 74 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků se 18,8 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 7,2 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 73,7 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti s 23,2 % a se snížením respondenti s 3,1 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 23,6 % tržeb, snížení očekává 3,5 % respondentů a neměnnost 72,9 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 23,9 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 73,5 % za celý soubor a snížení exportu očekává 2,6 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 27,2 % tržeb, pokles respondenti s 3 % tržeb a respondenti se 69,8 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 15,5 %, ke změnám nedojde u 83 % a snížení dovozu předpokládají podniky s 1,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 17,7 % respondentů zvýšení dovozu, 1,7 % snížení a 80,6 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 83,4 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 12,3 % a nedostatečné u podniků s 4,3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 81,6 % tržeb, více než dostatečné u 13,5 % a nedostatečné u 4,9 % respondentů.

Podnikatelé v průmyslu očekávají v příštích třech měsících zvýšení tempa růstu výrobní činnosti při zachování stávající úrovně zaměstnanosti. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 27,1 % tržeb, se snížením počítá 2,5 % respondentů a respondenti se 70,4 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 28,1 % tržeb, neměnný vývoj 69,1 % respondentů a pokles výroby 2,8 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu se 6,2 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 73,1 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 20,7 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 8,5 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 7,2 % tržeb a s neměnností u 84,3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 8,9 % tržeb, snížit u 7,5 % tržeb a 83,6 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 15,8 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 8,6 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 92,1 % počtu respondentů, u 6 % se zlepší a u 1,9 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 48,6 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 8 % a snížení 13,7 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,7 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se v říjnu meziměsíčně mírně zvýšilo o 2,2 bodu. V meziročním srovnání je saldo na vyšší úrovni.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Zástupci stavebních podniků zhodnotili svou současnou celkovou **ekonomickou situaci** hůře než v minulém měsíci. Ukazatel hodnocení **současné poptávky** po stavebních pracích se mírně snížil. V říjnu hodnotilo 31,6 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 64,5 % jako uspokojivou a 3,9 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků s 26,4 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 12,9 % respondentů a u ostatních (se 60,7 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 58 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 33,7 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší a 8,3 % za vyšší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 10,6 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

V porovnání se zářím jsou očekávání vývoje **ekonomické situace** ve stavebnictví pro období příštích **tří i šesti měsíců** vyšší. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů s 85,4 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti s 12,1 % stavebních prací a zhoršení se 2,5 %.

V příštích šesti měsících by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 17,2 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti s 15,2 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 67,6 % respondentů.

Ve výhledu příštích tří měsíců podnikatelé ve stavebnictví očekávají zvýšení tempa růstu **stavební činnosti**, ovšem při zachování stávajícího stavu **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 10,8 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 17,8 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky se 71,4 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 76,6 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 5,9 % respondentů a snížení 17,5 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 75,3 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 64,9 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 16,4 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 11,6 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 8,3 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 23,5 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,1 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 16,2 % své produkce, neměnnost u 82,5 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 1,3 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 18,1 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 8,8 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 51,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 7,2 % a snížení 9,7 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 31,6 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se v říjnu meziměsíčně mírně snížilo o 0,5 bodu. V meziročním srovnání je saldo ve stavebnictví výrazně vyšší.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

Hodnocení současné **celkové ekonomické** situace podniků v obchodě se meziměsíčně podstatně zvýšilo. Jako dobrou hodnotilo v říjnu **ekonomickou situaci** svého podniku 54,7 % respondentů, 40 % jako odpovídající sezóně a 5,3 % jako špatnou. Zásoby zboží se téměř nezměnily. Současný **stav zásob** hodnotilo 93,1 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 6 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 23,1 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 75 % tržeb a s 1,9 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 76,3 % respondentů, 21,3 % očekává růst a 2,4 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 73,6 % tržeb, 2,5 % předpokládá pokles a 23,9 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** podnikatelů v obchodě jsou pro období příštích **tří i šesti měsíců** téměř stejné. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 34,5 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, se 62,7 % žádné změny nepředpokládají a 2,8 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v říjnu meziměsíčně zvýšilo o 1,2 bodu. V porovnání se říjnem loňského roku je saldo indikátoru důvěry v odvětví obchodu výrazně vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Podnikatelé ve službách zhodnotili svou současnou celkovou ekonomickou situaci stejně jako minulý měsíc. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 63,2 % respondentů jako dobrou, 35,6 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 1,2 % jako špatnou.

Hodnocení současné **celkové poptávky** po službách se podle výsledků aktuálního průzkumu snížilo, její očekávání pro příští tři měsíce se téměř nezměnilo. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 25,5 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 72 % respondentů a 2,5 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 93,8 % respondentů, růst cen 5,4 % respondentů a 0,8 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 15 % respondentů, neměnnost 65,7 % a růst počtu zaměstnanců 19,3 % respondentů. Podniky ve službách očekávají neměnnost vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří i šesti měsíců**.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se v říjnu meziměsíčně snížilo o 1,6 bodu. V meziročním srovnání je vyšší.